

UCHWAŁA NR 285/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 8 grudnia 2025 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Narodowe Odrodzenie Polski
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z ust. 2 pkt 4 i ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215),

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Narodowe Odrodzenie Polski o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r., **z powodu** nieudzielenia wyjaśnień na pytania Państwowej Komisji Wyborczej, co potwierdza, że pozyskiwane przez Partię środki finansowe zostały przez nią przyjęte z naruszeniem art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna Narodowe Odrodzenie Polski (EwP 58) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych w 2024 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie nie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076). Oznacza to, że Partia naruszyła ustawowy obowiązek sprawozdawczy, określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku

z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie złożonego sprawozdania oraz wyjaśnień Partii stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym partia polityczna Narodowe Odrodzenie Polski wykazała, że w okresie sprawozdawczym pozyskała przychody w kwocie 981,62 zł ze składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku minimalnego wynagrodzenia za pracę wpłaconych do jej kasy. Partia nie dołączyła do sprawozdania wykazu osób, które wpłaciły te składki członkowskie, ze wskazaniem ich imienia i nazwiska, miejscowości zamieszkania wpłacających oraz kwot wpłat, do czego zobowiązana była na podstawie wskazanego wyżej rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych.

Wpłacone do kasy Partii środki, zgodnie z art. 26a ustawy o partiach politycznych, pozostawione zostały w niej z przeznaczeniem na pokrycie wydatków związanych z bieżącą działalnością Partii.

Partia w okresie sprawozdawczym nie pozyskała środków z innych źródeł. W pozostałych pozycjach sprawozdania wykazano „0”.

W związku z nedoręczeniem przez Partię wszystkich dokumentów określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych, niezbędnych do zbadania sprawozdania oraz powstałymi w związku z tym wątpliwościami, Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Partii z szeregiem pytań oraz z prośbą o doręczenie brakujących dokumentów.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że zachowując najwyższe standardy szczegółowej analizy podjęła działania w celu umożliwienia Partii

wyjaśnienia wszelkich wątpliwości związanych z jej finansowaniem w 2024 r. oraz wskazania dokumentów potwierdzających zgodność jej finansowania z przepisami ustawy o partiach politycznych, a zatem zapewnienia Partii możliwości potwierdzenia tego, że w 2024 r. pozyskiwała środki wyłącznie od osób fizycznych mających stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tj. zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Partia nie udzieliła jednak żadnych odpowiedzi i nie przesłała żadnych dokumentów. Oznacza to, że uzasadnione jest domniemanie, iż w okresie sprawozdawczym Partia pozyskiwała swój majątek od osób niespełniających kryteriów określonych w art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Uzasadnione i racjonalne jest w tym przypadku domniemanie, że Narodowe Odrodzenie Polski nie udzieliło wyczerpujących odpowiedzi i nie dołączyło odpowiednich dokumentów, albowiem z dokumentacji finansowej Partii jednoznacznie wynikało, że w 2024 r. naruszyła ona przepisy ustawy o partiach politycznych w zakresie uzasadniającym odrzucenie jej sprawozdania finansowego za ten okres sprawozdawczy.

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeżeli Partia nie uzyskała żadnych środków z niedozwolonych źródeł, to nic nie stało na przeszkodzie złożeniu stosownych wyjaśnień i dowodów w sprawie wykazujących i potwierdzających legalność jej finansowania. Partia nie udzieliła takich odpowiedzi na zadane jej pytania, jak i nie przedstawiła niezbędnych dowodów w tych sprawach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 września 2008 r., III SW 7/08). Co więcej, Sąd Najwyższy wskazał, że nie tylko nieudzielenie w ogóle wyjaśnień na pytania kierowane do partii przez Państwową Komisję Wyborczą, ale także ich udzielenie, ale w sposób niepozwalający na stwierdzenie, że jej gospodarka finansowa prowadzona była zgodnie z prawem, uprawnia przyjęcie domniemanie, że partia to prawo naruszyła, szczególnie jeśli wskazują na to inne dokumenty załączone do sprawozdania. W kolejnym postanowieniu Sąd Najwyższy stwierdził wręcz, iż brak wyjaśnienia niezgodności finansowych przez komitet wyborczy (analogicznie – przez partię polityczną) rodzi domniemanie faktyczne dokonania naruszeń prawa skutkujących odrzuceniem sprawozdania finansowego (por. postanowienie z 14 października 2008 r., III SW 10/08).

Naruszenie przez Partię art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z ust. 2 pkt 4 i ust. 1 pkt 2 lit. a tego aktu prawnego, stanowi przesłankę do odrzucenia jej sprawozdania finansowego ponieważ łączna wartość środków przyjętych przez Partię z naruszeniem wskazanego art. 25 ust. 1 ustawy przekroczyła 1% ogólnej kwoty jej przychodów. Co więcej, stanowiła ona 100% ogólnej kwoty jej przychodów Partii. Przywołane wyżej regulacje prawne odrzucenie sprawozdania finansowego partii politycznej uzależniają wyłącznie od stosunku środków pozyskanych niezgodnie z prawem do ogólnej kwoty przychodów partii. Po przekroczeniu progu 1% regulacja ta ma charakter kategoriowy i nie pozostawia Państwowej Komisji Wyborczej swobody decyzji w tej kwestii, np. uwzględniania tego, czy naruszenie prawa nastąpiło w sposób umyślny, czy też z powodu nieznamości przepisów. Także, jak stwierdził Sąd Najwyższy, skoro zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, partia może pozyskiwać środki finansowe jedynie od obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, to ich przyjęcie od podmiotu innego niż osoba spełniająca te kryteria narusza powołany przepis, co według art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 w związku z ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o partiach politycznych, stanowi jednoznaczną podstawę do odrzucenia sprawozdania partii (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 39/04 i III SW 44/04).

Podkreślić jeszcze raz należy, że w tego typu sytuacjach regulacje prawne nie pozostawiają żadnej swobody działania Państwowej Komisji Wyborczej. Narzucają konkretny tryb jej postępowania oraz sposób jego zakończenia. Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innego rozstrzygnięcia niż wynikające z art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych narażałoby ją na zarzut działania niezgodnego z prawem. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z zasadą praworządności (legalizmu) wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa zaś na podstawie i w granicach prawa powszechnie obowiązującego, respektując jego przepisy. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne ich działania. Celem zasady legalizmu jest

bowiem przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem.

Trzeba także wyraźnie zaznaczyć, że obowiązek prawny wykazania, poprzez przedstawienie rzetelnej dokumentacji finansowej, w tym odpowiednich dowodów i wyjaśnień potwierdzających, że wszystkie środki finansowe pozyskane zostały przez partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem, spoczywa na partii politycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SW 3/05). Obowiązku tego partia polityczna Narodowe Odrodzenie Polski nie wypełniła. Odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgowa, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych, będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Co ważne, jawność ta nie powinna ograniczać się wyłącznie do przedkładania sprawozdań finansowych partii politycznych do badania właściwym do tego organom, ale powinna umożliwiać zapoznanie się z gospodarką finansową prowadzoną przez partie każdemu zainteresowanemu (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 27 czerwca 2013 r., I OSK 513/13; oraz z 18 grudnia 2014 r., I OSK 687/14; a także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2016 r., II SAB/Wa 590/16). Z konstytucyjnej zasady jawności finansowania partii politycznych, która znajduje swoje częściowe powtórzenie w art. 23a ustawy o partiach politycznych, wynika zatem zakaz utajniania finansów partyjnych oraz odpowiadający mu nakaz ujawniania informacji finansowych o działalności partii (zob. Mirosław Granat (red.), Ustawa o partiach politycznych. Komentarz, Warszawa 2020).

Stosownie do art. 39a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, korzyści majątkowe przyjęte przez Partię z naruszeniem art. 25 tego aktu prawnego (981,62 zł) podlegają przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa. W przypadku, gdy korzyść ta została przez Partię zużyta lub utracona, przypadkowi podlega jej równowartość.

Na podstawie art. 39a ust. 4 ustawy o partiach politycznych, Partii przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia, w terminie 60 dni od dnia doręczenia

mu uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby partii, równowartości środków przyjętych z naruszeniem przepisów tej ustawy. Potwierdzenie wpłacenia równowartości tych środków partia zobowiązana jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niedokonania dobrowolnej wpłaty tych środków, wszczęte zostanie postępowanie określone w art. 39a ust. 5 ustawy o partiach politycznych.

Partia polityczna Narodowe Odrodzenie Polski w 2024 r. nie posiadała żadnego rachunku bankowego, nie miała Funduszu Wyborczego i nie uczestniczyła w przeprowadzonych w tym roku wyborach.

Poza tym partia polityczna Narodowe Odrodzenie Polski w okresie sprawozdawczym nie dopełniła obowiązku prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy. Partia nie widnieje wśród podmiotów zarejestrowanych w <https://www.bip.gov.pl/>, jak i w <https://www.gov.pl/web/bip>. To uchybienie, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie stanowi jednak przesłanki do odrzucenia sprawozdania Partii.

Mając na uwadze analizę sprawozdania finansowego Partii za 2024 r. oraz nieudzielenie przez Partię odpowiedzi na pytania skierowane do niej przez Państwową Komisję Wyborczą, które to odpowiedzi miałyby fundamentalne znaczenie dla oceny legalności źródeł pochodzenia przyjętych przez nią środków finansowych, Państwowa Komisja Wyborcza, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Narodowe Odrodzenie Polski przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak